

I. STRESZCZENIE UWAG ZGŁOSZONYCH W CZASIE KONSULTACJI SPOŁECZNYCH PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU DLA NADLEŚNICTWA BRYNEK NA OKRES GOSPODARCZY OD 1 STYCZNIA 2022 R. DO 31 GRUDNIA 2031 R.

„Opis ogólny lasu. Elaborat”

Do dokumentu tego sformułowano 28 uwag ogólnych i szczegółowych. Stwierdzono, m.in. że opis ten:

- zawiera sprzeczne informacje w zakresie działań ograniczających przyczyny zmian klimatycznych uwzględnionych w planie urządzenia lasu (np. zmniejsza się wieki rębności oraz zwiększa się intensywność pozyskania biomasy starszych drzewostanów aż o 63%, zaplanowany rozmiar i sposób przygotowania gleby pod odnowienie sztuczne na zrębach zupełnych (1030,96 ha) i na zrębach w rębniach złożonych (729,17 ha) nie będą sprzyjać spowalnianiu uwalniania się węgla z gleby, a wręcz odwrotnie – przyczynią się do jego uwalniania; tego niekorzystnego bilansu CO₂ nie zrekompensują odnowienia naturalne, które w Nadleśnictwie Brynek zajmuje bardzo niewielką powierzchnię (podrosty 3,5%, a naloty 0,1% powierzchni leśnej zalesionej),
 - zawiera sprzeczne informacje w zakresie działań ograniczających skutki zmian klimatycznych uwzględnionych w planie urządzenia lasu (np. obniżono wieki rębności, co jest zaprzeczeniem działań ograniczających przyczyny zmian klimatycznych, mimo udowodnionego pozytywnego wpływu na bilans CO₂ starych lasów, a o ich roli w ochronie bioróżnorodności nie wspominając; w Nadleśnictwie Brynek nie wyznaczono w ogóle lasów wodochronnych (Kategoria HCVF 4.1), natomiast aż w 134 oddziałach, zlokalizowanych w obrębie cieków, zaplanowano w tych miejscach zręby zupełne),
 - zawiera sprzeczne – w porównaniu z pozostałymi dokumentami planu – dane o powierzchni obszarów cennych przyrodniczo,
 - nie zawiera żadnego dokumentu potwierdzającego wymagane prawem uzgodnienie z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska w zakresie ustaleń planu dla otuliny rezerwatu przyrody „Segiet”.
- Sporządzający projekt planu urządzenia lasu nie przedłożył do konsultacji społecznych dokumentów zawierających komplet wymaganych prawem opinii i uzgodnień.

„Program ochrony przyrody”

Program ochrony przyrody, zgodnie z zapisami ustawy o lasach, jest częścią planu urządzenia lasu, zawierającą kompleksowy opis stanu przyrody, zadania z zakresu jej ochrony i metody ich realizacji, obejmującą zasięg terytorialny nadleśnictwa.

Do dokumentu tego sformułowano 57 uwag ogólnych i szczegółowych. Stwierdzono, m.in. że program ten:

- zarówno w zakresie zasięgu przestrzennego, jak i zawartości nie jest zgodny ani z wymaganiami ustawy o lasach, ani Instrukcji urządzania lasu,
- zawiera niekompletne informacje o występowaniu i rozmieszczeniu na terenie Nadleśnictwa Brynek chronionych gatunków roślin naczyniowych, grzybów, zwierząt bezkręgowych i kręgowców oraz chronionych siedlisk przyrodniczych,
- nie zawiera żadnych informacji o kręgowcach i bezkręgowcach wodnych, w tym chronionych, które występują w wodach stojących i płynących na obszarze Nadleśnictwa Brynek,
- nie zawiera żadnych informacji o chronionych gatunkach mszaków, które występują na terenie Nadleśnictwa Brynek,
- nie zawiera opisu żadnych zagrożeń wynikających z analizy planów zagospodarowania przestrzennego gmin (np. budowy drogi S11), na terenie których położone jest Nadleśnictwo Brynek,
- nie zawiera żadnych wytycznych prowadzenia gospodarki leśnej dla mszaków i grzybów oraz tych elementów różnorodności biologicznej, które program ten pomija,
- zawiera wyłącznie zadania z zakresu ochrony przyrody obligatoryjne dla istniejących form ochrony przyrody, wykazane w ich planach ochrony, planach zadań ochronnych lub w aktach prawa miejscowego je powołujących,

- nie zawiera żadnego zapisu o charakterze zadaniowych (np. ochrony zabytkowej alei drzew lub drzew o wymiarach pomnikowych, co było postulowane już 10 lat temu w programie ochrony przyrody z roku 2012 i ponownie powtórzone w roku 2022!), a większość z nich ma charakter wytycznych i zaleceń,
 - udostępniona mapa walorów przyrodniczo-kulturowych nie zawiera wszystkich treści, które określa Instrukcja zarządzania lasu; brak powiązania treści programu z legendą i treścią mapy.
- Program ochrony przyrody nie zawiera żadnego sprawozdania z realizacji zapisów, zawartych w programie za lata 2012-2021.

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Brynek na okres gospodarczy od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2031 r.”

Do dokumentu tego sformułowano 8 uwag ogólnych i szczegółowych. Stwierdzono, m.in. że prognoza ta:

- została sporządzona z naruszeniem art. 51 ust. 2 pkt 2 ppkt a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 Nr 199 poz. 1227 z późn. zm.) (zwanej dalej ustawą ocenową), gdyż prognoza w ogóle nie określa, analizuje i ocenia istniejącego stanu środowiska w zakresie następujących elementów różnorodności biologicznej: chronione prawem gatunki mszaków oraz grzybów, w tym porostów, 11 typów chronionych siedlisk przyrodniczych, które zostały stwierdzone na obszarze Nadleśnictwa Brynek,
- została sporządzona z naruszeniem art. 52 ust. 1 ustawy ocenowej, gdyż informacje zawarte w prognozie o różnorodności biologicznej na poziomie gatunkowym i ekosystemowym (siedliska przyrodnicze) stwierdzonej na obszarze Nadleśnictwa Brynek, nie odpowiadają współczesnemu stanowi wiedzy o niej, stan ten został wykazany w uwagach do Programu ochrony przyrody,
- została sporządzona metodą, która narusza art. 52 ust. 1 ustawy ocenowej, gdyż nie została ona dostosowana do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu; plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Brynek określa wskazówki gospodarcze na okres 10. lat dla każdego wydziałania (wyodrębniono ich kilka tysięcy), w którym występują lub mogą występować konkretnie chronione gatunki grzybów, roślin i zwierząt oraz chronione siedliska przyrodnicze. Dlatego prognoza powinna być dostosowana do tego stopnia szczegółowości, a nie do oceny wyłącznie rodzajów czynności z zakresu gospodarki leśnej oraz bardzo ogólnie wymienionych elementów środowiska,
- została sporządzona z naruszeniem art. 51 ust. 2 pkt 2 ppkt e ustawy ocenowej, gdyż prognoza nie w pełni określa, analizuje i ocenia przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane (te pomija całkowicie), krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne – z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy; nie zostały w ogóle określone, analizowane i oceniane oddziaływania na środowisko zadań dotyczących: 1/ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej, 2/gospodarki łowieckiej, 3/ubocznego użytkowania lasu, 4/infrastruktury technicznej, szczególnie z zakresu turystyki i rekreacji oraz budownictwa drogowego, 5/ przeznaczenia terenu do naturalnej sukcesji,
- nie uwzględnia oceny wpływu planowanych zabiegów gospodarczych, określonych w uzgodnieniu zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach (znak pisma: WPN.410.11.2019.AJ1, z dnia 9 lipca 2019 r.), zawartych w punktach:
 - 2/Wpływ planowanych zabiegów w poszczególnych stadiach rozwojowych drzewostanów na wskaźniki charakteryzujące stan zachowania siedlisk przyrodniczych, takie jak skład gatunkowy, struktura wiekowa, ilość martwego drewna leżącego i stojącego,

3/Ocenię powinny podlegać zwłaszcza następujące ustalenia oraz zadania, przewidziane do realizacji w przedmiotowym dokumencie: a) realizacja użytków rębnych, b) usunięcie przestojów, c) realizacja zabiegów pielęgnacyjnych, w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk chronionych gatunków roślin i zwierząt, a także będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Załącznikiem do prognozy jest tylko jedna mapa „Mapa przeglądowa form ochrony przyrody” w skali 1:25000, która nie zawiera żadnej wizualizacji wyników oceny oddziaływania projektu Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Brynek na środowisko.

W związku z nieudostępnieniem dokumentacji urzędzeniowej do projektu Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Brynek na lata 2022-2031 w wersji numerycznej, nie było możliwe pełne wykorzystanie przyrodniczych zasobów bazodanowych dla obszaru tego nadleśnictwa, więc niniejszą ocenę Prognozy należy traktować jako wstępną, a powtórna ocena wpływu projektu planu urządzenia lasu zostanie sporządzona po udostępnieniu zbiorów cyfrowych w formacie Banku Danych o Lasach.

II. STRESZCZENIE UWAG ZGŁOSZONYCH PO ZAKOŃCZENIU KONSULTACJI SPOŁECZNYCH PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU DLA NADLEŚNICTWA BRYNEK NA OKRES GOSPODARCZY OD 1 STYCZNIA 2022 R. DO 31 GRUDNIA 2031 R.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Brynek nie zawiera żadnych wyników analiz wpływu zaplanowanych zabiegów gospodarczych na środowisko, mimo że – jak podano w prognozie – podstawową metodą tej analizy było przestrzenne porównanie rozmieszczenia zaplanowanych zadań z informacjami o elementach środowiska przyrodniczego (rozdział 4.6, s. 35-36: *Do analiz wykorzystano dane z bazy programu TAKSATOR, zawierające rodzaj planowanych zabiegów w drzewostanach, w których zlokalizowano siedliska przyrodnicze, stanowiska roślin lub miejsca bytowania zwierząt*). Mimo to, nie przeszkodziło to do sformułowania w podsumowaniu prognozy stwierdzenia, że *projekt Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Brynek na okres od 1.01.2022 r. do 31.12.2031 r. może zostać przedłożony do zatwierdzenia, gdyż nie stwierdzono jego znacząco negatywnego oddziaływania na środowisko*.

Dlatego dokonano analizy konfliktów przestrzennych pomiędzy danymi o stanowiskach chronionych gatunków grzybów, roślin, zwierząt i siedlisk przyrodniczych a wskazówkami gospodarczymi zaplanowanymi do wykonania w wydzieleniach, w których te elementy stwierdzono. Przeanalizowano także wpływ zaplanowanych czynności gospodarczo-leśnych na obszary chronione, w tym na obszar Natura 2000 i zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Miechowska Ostoja Leśna”. Należy zwrócić uwagę, że dane o zasobach bioróżnorodności Nadleśnictwa Brynek są mocno niekompletne, co wykazano w uwagach do Programu ochrony przyrody i Prognozy, nie można więc wykonywać na tej podstawie żadnych ocen wpływu projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Brynek na środowisko, a tym bardziej stwierdzać, iż wpływ ten nie będzie negatywny lub będzie obojętny, lub – pozytywny.

Stanowiska gatunków i siedlisk przyrodniczych chronionych, wykazane w projekcie planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Brynek, a wskazania gospodarcze dla wydzieleni, w których te stanowiska się znajdują. Analiza konfliktów przestrzennych

Analiza wykazała 55 konfliktów przestrzennych dla 20 chronionych gatunków roślin i grzybów, w tym i uznanych za gatunki specjalnej troski (rosiczka okrągłolistna), 3 konflikty przestrzenne dla chronionych gatunków zwierząt oraz 13 konfliktów przestrzennych dla chronionych siedlisk przyrodniczych.

Stanowiska gatunków chronionych, wykazane na terenie Nadleśnictwa Brynek, pochodzące z bazy danych Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, a wskazania gospodarcze dla wydzieleni, w których te stanowiska się znajdują. Analiza konfliktów przestrzennych

Analiza wykazała 7 konfliktów przestrzennych dla 7 gatunków chronionych, dwa konflikty przestrzenne dla jednego gatunku rzadkiego roślin oraz 8 konfliktów przestrzennych dla 4 chronionych gatunków zwierząt.

W związku z tym, że Prognoza nie zawiera ocen oddziaływania zadań przewidzianych do realizacji w projekcie planu urządzenia lasu (realizacja użytków rębnych, usunięcie przestojów, realizacja zabiegów pielęgnacyjnych) na siedliska chronionych gatunków roślin i zwierząt, wymaganych w uzgodnieniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla opracowywanego projektu Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Brynek na lata 2022-2031 (znak pisma: WPN.410.11.2019.AJ1 z dnia 9 lipca 2019 r.), należy odstąpić od planowania w tym wydzieleniu czynności gospodarczo-leśnych.

W związku z tym, że Prognoza nie zawiera ocen wpływu planowanych zabiegów w poszczególnych stadiach rozwojowych drzewostanów na wskaźniki charakteryzujące stan zachowania siedlisk przyrodniczych, takie jak skład gatunkowy, struktura wiekowa, ilość martwego drewna leżącego i stojącego, wymaganych w uzgodnieniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla opracowywanego projektu Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Brynek na lata 2022-2031 (znak pisma: WPN.410.11.2019.AJ1 z dnia 9 lipca 2019 r.), należy odstąpić od planowania w tym wydzieleniu czynności gospodarczo-leśnych.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Miechowska Ostoja Leśna”, a wskazania gospodarcze dla wydzieleń, które położone są na jego obszarze, zawarte w projekcie planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Brynek. Analiza konfliktów przestrzennych

Analiza wykazała 14 konfliktów przestrzennych pomiędzy zadaniami z zakresu gospodarki leśnej, zapisanymi w projekcie planu, a zakazami obowiązującymi w zespole przyrodniczo-krajobrazowego, zapisanymi w Uchwale Nr XXIII/321/12 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 25 stycznia 2012 r. w sprawie uznania za zespół przyrodniczo-krajobrazowy obszaru lasu pod nazwą "Miechowska Ostoja Leśna" (Dz. Urzędowy Woj. Śl. z dnia 5 marca 2012 r., poz. 1052), jako akcie prawa miejscowego. Konflikty te dotyczą przede wszystkim sposobu przygotowania gleby oraz sposobu i skali pozyskania drewna w tym obszarze chronionym, a występującymi w tym obszarze chronionymi gatunkami grzybów, roślin, zwierząt i siedlisk przyrodniczych. Zwrócono także uwagę na wadę prawną Uchwały, która dopuszcza na tym terenie prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z zatwierdzonym i obowiązującym planem urządzenia lasu, naruszając tym samym zakazy wymienione w art. 45 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, oraz odstępstwa wymienione w art. 45 ust. 2 tej ustawy.

Analiza konfliktów przestrzennych wykazała, że stwierdzone konflikty pomiędzy chronionymi elementami i obiektami przyrodniczymi występującymi w Nadleśnictwie Brynek, a planowanymi działaniami z zakresu gospodarki leśnej nie zostały w ogóle rzetelnie ocenione i przedstawione w Prognozie, a stwierdzenie zawarte w podsumowaniu prognozy, że realizacja tych zadań będzie pozytywnie oddziaływać na środowisko jest arbitralną, nie udokumentowaną w jakikolwiek sposób i potwierdzoną jakimikolwiek mierzalnymi wynikami lub danymi literaturowymi, oceną Autorów Prognozy.

Jerzy Parusel

Członek Forum Ekologicznego
przy
Dyrektorze Generalnym Lasów Państwowych